

**Изказване на омбудсмана на Република България по време на XX сесия
на Комитета на ООН за правата на хората с увреждания**

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА КОМИТЕТА ЗА ПРАВАТА НА ХОРАТА С
УВРЕЖДЕНИЯ,

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,

Благодаря Ви много за възможността да представя позицията си на омбудсман за прилагането на Конвенцията за правата на хората с увреждания в България. Благодаря Ви много и за конструктивната и добронамерена дискусия от тази сутрин.

Осъзнавам, че възможността да участвам в настоящата сесия е също и голяма отговорност. Както знаете, България все още няма независим механизъм за мониторинг по чл. 33, ал. 2 от Конвенцията и към момента омбудсманът по силата на закона е този, който наблюдава и насърчава ефективното ѝ изпълнение.

Факт е, че България ратифицира Конвенцията през януари 2012 г., но за съжаление, до момента въпреки усилията на няколко правителства, националното законодателство не е приведено в пълно съответствие с изискванията на КПХУ.

Има безспорни положителни стъпки, които подробно бяха изложени от ръководителя на делегацията. Сред тях бих открила успешно развиващия се процес на деинституционализация, който до момента е финализиран по отношение на децата с увреждания от 4 до 7 г. Има и някои добри законодателни решения, но проблемите са в тяхното прилагане.

Хората с увреждания са изправени пред бюрократични и административни пречки. Например – индивидуалният подход и оценка на потребностите на всеки човек с увреждане, макар да са разписани в

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

действащия Закон за интеграция на хората с увреждания, на практика се прилагат абсолютно формално. Социалните работници, които извършват индивидуалната социална оценка, в голяма част от случаите изобщо не са виждали човека с увреждане. Добавките за интеграция, които уж трябва да са съобразени с индивидуалните потребности – за всички правоимащи са еднакви и минимални по размер – например месечни добавки за транспорт за всички правоимащи по 6 евро; добавки за достъпна информация - 7,50 евро, добавки за диетично хранене и лекарствени продукти – 6 евро; годишна добавка за балнеолечение и рехабилитация – 115 евро. Притеснително е, че този подход по равно и по малко, „на калпак“, наскоро беше записан и в закона.

Трудности има и с достъпността на средата, с помощните средства и медицинските изделия, достъпа до социални услуги и лични асистенти, трудовата заетост, института на запрещението (чл. 12 на Конвенцията), достъпа до правосъдие и др.

Проблем е и липсата на специфична подкрепа за жени с увреждания, изолацията при децата с тежки увреждания, наличието на множествена дискриминация.

Тези проблеми и отлагането на реформите за дълго време натрупаха недоволство у хората с увреждания и техните протести през годините достигнаха до връхната си точка тази година. Априлските протести на хората с увреждания прераснаха през месец юни в постоянен протест на майки на деца с увреждания, които разпънаха палатки точно пред Народното събрание в София и в страната и стартираха кампания за спешни промени в законодателството.

Активната позиция на протестиращите майки на деца с увреждания и на хората с увреждания, които се присъединиха към тях, получи силна подкрепа от българските медии и българското общество. Като омбудсман аз също подкрепям тях и тяхната справедлива кауза още от самото начало на протеста.

В резултат на този обществен натиск институциите бяха принудени да започнат изработването на ново законодателство, свързано с правата на всички групи хора с увреждания. Законодателният пакет включва три

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

закона: Закон за хората с увреждания, Закон за личната помощ и Закон за социалните услуги.

По мое мнение поставянето на началото на законодателната реформа следва да бъде оценено положително. Не бива да забравяме обаче, че са необходими още много усилия.

Законът за личната помощ беше едно от основните искания на протестиращите майки и по тяхна молба моят екип и аз, съвместно с тях, разработихме проект на закон и го внесохме в Народното събрание.

През целите месеци юли и август екипът на министъра на труда и социалната политика, заедно с моя екип и представители на хората с увреждания, включително и повечето от участниците в днешния брифинг, работихме усилено върху проекта на Закон за хората с увреждания, за да бъде своевременно финализиран и внесен в Народното събрание като част от целия законодателен пакет до 1-ви октомври.

Беше труден процес. Имахме много разгорещени, противоречиви, и понякога, драматични разговори.

Въпреки това, има голям напредък в изработването на проектозакона, който миналата седмица беше представен за обществено обсъждане. Пред нас, обаче, е най-трудната част от този процес - да защитим проекта пред министъра на финансите и да осигурим подкрепата му в Парламента.

Предполагам, че до края ще се наложат някои компромиси, но има решения и позиции, от които няма да отстъпя.

На първо място, настояването е за цялостна реформа, а не само за повече пари. Настояването е за всеки човек с увреждане и за неговите нужди. Това означава индивидуален подход, истинска индивидуална оценка, и задължителни решения за всички български власти и институции. Ако дори и един човек се нуждае например от рехабилитация, личен асистент, дневен център или подкрепа за образование и заетост, те трябва да му бъдат предоставени.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Реформата е абсолютно наложителна, още повече, че говорим за двойно уязвима група от хора, които в България имат много нисък стандарт на живот.

Вярвам, че обсъжданията, инициирани от Комитета и последващите препоръки, ще послужат като важен катализатор за реформата.

Благодаря Ви за вниманието!